

musik

BIBLIOTEKSNYTT

SVENSKA
MUSIKBIBLIOTEKS
FÖRENINGEN

nr.1
2020

KALENDARIUM 2020

Årsmöte

IAML-kongress

uppskjutet till hösten

uppskjutet till 25-30 juli 2021

Musikunderhållning med Håkan Nilshed och Ingvar Sjökvist på dragspel och Dag Gustafsson på keyboard. Läs mer på s. 11. Omslag: Porträtt av Fursten av Bragança, den blivande Kung João IV, i 25-årsåldern av Peter Paul Rubens, läs mer på s. 6.

INNEHÅLL

3	Ordföranden har ordet, Redaktörernas ruta	10	Stiftelsen Musikkulturens Främjande har firat sitt 100-årsjubileum
4	En musikbibliotekarie under coronatider	10	"Nu flyttar historisk musikbibbla till Gärdet"
5	Musik- och teaterbiblioteket i coronakris	11	Cantus Durus 25 år
6	João IV – kung, tonsättare och grundare av Europas största musikbibliotek	11	Ton Koopman donerar sitt bibliotek
9	Äntligen – kurs i musikkatalogisering!	11	Påminnelse medlemsavgift
9	Dan Lundberg ny generaldirektör för Musikverket	12	Summary in English

www.iaml.info

Layout Sara Lind

MUSIK

BIBLIOTEKSNYTT

utges av Svenska musikbiblioteks-föreningen, svenska sektionen av IAML, International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres

ISSN 0283-104X

Redaktör och distr.: Tobias Danielsson & Gunnel Jönsson
Musik- och teaterbiblioteket Box 16326
103 26 Stockholm

08-519 554 10 mbnytt@gmail.com

Prenumerationer inkl. medlemskap:

enskilda 350:-, institutioner 700:-, veteraner, studerande, arbetslösa 150:-

Plusgiro 65 21 22-3

www.musikbiblioteksbloggen.blogspot.com

Kära medlemmar

När jag skriver detta är det drygt en månad sedan vi skulle haft vårt årsmöte med kursdagar på Kungliga biblioteket. Jag är innerligt tacksam för att styrelsen beslutade sig för att skjuta fram händelsen, även om det innebar en stor besvikelse. Vem kunde då ana hur snabbt utvecklingen skulle gå och vilka stora konsekvenser coronaepidemin skulle få? Idag arbetar många av oss hemifrån utan att veta när vi har möjlighet att komma tillbaka. Mitt eget bibliotek har haft stängt sedan 21 mars och all undervisning på Högskolan för scen och musik i Göteborg sker digitalt. Hela huset Artisten är stängt.

Något annat oundvikligt med tanke på omständigheterna är att IAML:s kongress som skulle äga rum i Prag denna sommar är inställd. Jag har tittat igenom föreningens kronologi på webbplatsen och kan konstatera att detta är det enda året i IAML:s 70-åriga historia som ingen konferens anordnats. Med ett undantag: 1954. Vad som kan ha hänt det året ska jag be vår nya IAML Historian, John Wagstaff i Cambridge, att ta reda på! Tack vare våra fantastiska tjeckiska kollegor kommer kongressen i Prag ändå att realiseras, nämligen 25–30 juli nästa år! Det blir säkert något alldeles speciellt när vi inte har setts på så länge! Jag passar på att gratulera Tobias Danielsson, på Musik- och teaterbiblioteket i Stockholm, till Pragstipendiet.

För att vi ändå ska kunna träffas, om än virtuellt, håller IAML:s styrelse nu på att planera för digitala möten denna sommar. Alla medlemmar bjuds förstås in! Tanken är att de ska hållas under vecka 30 – då kongressen var planerad. Vad mötena ska handla om är ännu inte bestämt, men tanken är att det ska bli mer diskussioner än rapporter. Ett givet diskussionsämne blir förstås coronakrisen – hur vi har tagit itu med den akuta krisen på olika sätt, men också hur vi ska förbereda oss för vad som händer efteråt. I tider av dålig ekonomi får som bekant

kulturen ofta stryka på foten.

Under vårterminen har styrelsen ägnat mycket tid åt att planera för årsmötet och kursdagarna. Dessa dagar kommer förhoppningsvis att kunna äga rum i höst istället. Vi avvaktar utvecklingen och hör av oss med nya datum så snart läget är mer stabilt. Jag vill också nämna att jag i mars uppvaldade två mycket trevliga personer på Kulturdepartementet angående den nationella biblioteksstrategin. De två ägnar sig nu som bäst med att bearbeta förslaget från Fichtelius & Co. Jag kände mig riktigt lätt om hjärtat när jag gick därifrån. Det kändes som jag fick gehör för våra synpunkter. Nu har vi gjort allt vi har kunnat och kan bara hålla tummarna.

Trots att vi befinner oss i en kämpig period finns flera saker att glädja sig åt, tycker jag. Inte minst den fina sammanhållningen i samhället som visar sig på många håll. Även på det kollegiala planet känns det som man stöttar varandra på ett nytt sätt. Och jag är helt fascinerad av hur smidigt det fungerar att ha jobbmöten via digitala plattformar. Sist, men inte minst, kan vi glädja oss åt alla vårtecken! I Göteborg har träden nu späda blad, vårblommorna är utslagna och koltrasten sjunger för full hals.

Pia Shekhter

Redaktörernas ruta

Kära läsare

Underliga tider bästa kollegor! Men vi försöker hålla fanan högt och levererar årets första nummer trots allt. Kan kännas som mager läsning, men vi hoppas ni kan glädja er åt Stiftelsen Musikkulturens Främjandes jubileum och deras fina bok. Tobias har återigen fattat tangentbordet och berättar om ett bibliotek som försvann... (spoiler). Dessutom har några av våra medlemmar hörsammat uppmaningen att skriva om hur det är

att jobba i karantän. Först ut är Musik och teaterbiblioteket och Sveriges Radios Musikbibliotek (från 1 maj är biblioteket helt och hållet drivet av Sveriges Radio/Berwaldhallen – övriga delar kvarstår inom SRF).

Vi kommer att ha mycket att tala om när vi ses!

Gunnel Jönsson & Tobias Danielsson

www.musikbiblioteksbloggen.blogspot.com
www.smbf.nu
musikbiblioteksforum@listserv.kb.se
www.facebook.com/ (Musikbiblioteksforeningen)

 Find us on
Facebook

En musikbibliotekarie under coronatider

Evabritt Selén, 37 år som musikbibliotekarie, varav 20 på radions musikbibliotek

Evabritt Selén.

Fredag 13 mars blev det tydligt att min arbetsplats, Radiohuset, tänkte begränsa närvaro på jobbet. Sveriges Radio är en speciell arbetsplats, vi har hög säkerhetsklassning så här hade ledningen ganska hårda krav på vad som krävdes för att hålla personalen frisk och verksamheten igång.

Alla som hade möjlighet att arbeta hemifrån skulle göra det. Det innebar att personalen på radions Musikbibliotek delades upp så att vi bemannas på plats av orkesterbibliotekarie Fredrik Råström och undertecknad kör- och musikbibliotekarie.

Så sedan dess har Fredrik och jag tätt tillsammans med programråd för ensembleerna och framför allt planeringschef Christian Thompson letat möjliga repertoar ur det material som finns i biblioteket, eller vad som är möjligt att framföra med högst 50 personer på plats eller vad

vi har för artister att tillgå.

Vi har redan fått möjlighet att samarbeta med dirigenterna: Alan Gilbert, Tobias Ringborg, Patrik Ringborg. Solister som Peter Mattei, Janine Jansen, Johan Dalene, Malin Byström, Christina Nilsson. Det är också faktiskt så att många artister hör av sig, vi är ju en av få musikaliska scener som håller igång verksamheten med konsertverksamhet.

Kören jobbar vecka för vecka, har bland annat spelat in julsånger, vårsånger, Förklädd Gud live i SVT.

Arbetet sker med mycket korta tidsmarginaler och emellanåt hård stress. Så ser varje vecka ut. Känslomässigt har jag blivit påverkad, känner mej emellanåt som en maskin, jag gör det jag ska, inväntar order, att planera är inte möjligt längre – det är att verkställa som gäller. Under normala omständigheter har vi ett

“ “ Känslomässigt har jag blivit påverkad, känner mej emellanåt som en maskin

års framförhållning och nu en vecka eller i bästa fall två som har bestämd repertoar.

I samma korridor som Musikbiblioteket finns också bibliotek och pressarkiv. Organisatoriskt hör jag samman med den verksamheten april månad ut. Den personalen arbetar hemifrån så jag täcker upp så gott det går. Ankomst 8.00 då kollar jag bokreturer i återlämningsskåp, tänder belysning i den lokal som vid entrén erb-

juder tidskriftsläsning. Tar hand om dagstidningar, ankomstregistrerar tidskrifter, böcker med mera. Avregistrerar bokreturer och ställer upp på hyllan igen och försöker hitta i SAB-systemet. Hjälper låntagare i den mån jag kan. Möter upp utanför Radiohuset med bokkassar till producenter från olika programbolag som inte kan komma in och hämta sitt material. Packar upp fjärrlån, nya böcker med mera. Ser också till att det ser ordentligt ut innan jag stänger biblioteket kl. 16.

Hela dagen pendlar jag mellan mina olika stationer. Återgår till mitt ordinarie jobb med att beställa noter, katalogisera noter och tidskrifter, hjälpa producenter med fakta om olika verk, ta hand om returer samt handleda en person som arbetstränar hos oss på 50%.

Kollegorna Margareta Holdar Davids-son och Margareta Odenman arbetar hemifrån. De har tagit hem årgångar av tidskrifter för att katalogisera, samlingsutgåvor har forslats med flyttkartonger med mera. De köper in, eller hyr in material som ska framföras de närmaste veckorna. Det är viktigt att det inte är för stor orkester och kören jobbar med 16 korister på plats (mot normalt 32). Det är en hel del referenslitteratur med mera som bara finns i fysisk form och där får vi som är på plats hjälpa till med att kopiera ur verkförteckningar, handböcker och cd-häften.

Vid inpassering i Radiohuset måste vi visa passerkort. Matsalen har ändrat sin buffé till serveringsstationer och det är glest vid borden.

Jag älskar mitt jobb, det är roligt hela tiden, men det är också lite pressat att inte ha kollegor på plats.

Musik- och teaterbiblioteket i coronakris

||| Kerstin Carpvik, text

Kerstin Carpvik.

Biblioteket här på Torsgatan stängde för besökare den 23 mars. Beslutet togs av Musikverkets ledningsgrupp och även Scenkonstmuseet och Elektronmusikstudion håller stängt. För att nå ut till våra låntagare publicerade vi följande text i webbkatalogen:

Bibliotekets expedition är stängd med anledning av coronaviruset. Du kan dock fortfarande göra fjärrlån via ditt lokala bibliotek, boka in ett besök eller ställa frågor via telefon (08 519 554 12) och e-post. Vi månar om din och andra besökares hälsa och vill på detta sätt motverka smittspridning. Vi följer utvecklingen noga och hoppas kunna välkomna er tillbaka snart igen!

Och precis så är det. Vi tar emot frågor och beställningar på mail, telefon och

genom katalogen. Låntagare som vill kan boka en tid för att komma och hämta sina böcker och noter och vi skickar också som vanligt på fjärrlån. Vi skannar in kopior och skickar vid behov om det är möjligt. Däremot försöker vi förlänga alla lån som går och har slagit på funktionen med automatiska omlån. Vi försöker också pre-

“ “ Vi försöker också presentera biblioteket digitalt

sentera biblioteket digitalt. Just nu planeras små filmer kring orkestersamlingen, teaterlitteratur, rariteter och arkivmaterial på olika sätt.

De flesta låntagarna är förstående och mycket glada över att möjligheten att låna ändå finns. Andra saknar det fysiska rummet och förstår inte varför att vårt bibliotek måste vara stängt, vi har ju så relativt få besökare om man jämför med ett stort folkbibliotek.

För personalen på biblioteket ser vardagen lite annorlunda ut nu. Några arbetar hemifrån hela tiden, några varvar mellan hemmet och arbetsplatsen, några är på plats i biblioteket. Arbetsuppgifter hemifrån kan vara katalogisering, indexering av digitaliserade katalogkort, kompetensutveckling, genomgång av webbsidor och

länkar... Vi möts via telefon, mail och Teams. För mig personligen har detta inneburet att jag kommit över ett litet motstånd och en viss rädsla för videomöten och andra tekniska och digitala lösningar. När vi skulle ha vårt första personalmöte via Teams en tisdagsförmiddag kl. 9.30 var jag på plats på jobbet redan kl. 07.20 för att förbereda mig. ..Men nu går det bra och jag är glad över att många av oss nu känner till och känner oss trygga med verktygen vilket vi kommer att ha stor nytta av även framöver.

Jag känner mig tacksam när jag tänker på min arbetsplats. I dagsläget kan vi hitta flexibla lösningar gällande att arbeta hemifrån men samtidigt också upprätthålla en service och tillgängliga våra samlingar. Vi arbetar alla tillsammans för att det ska bli så bra som möjligt både för låntagare och personal. Musikverket har generöst gett varje medarbetare 30 minuter extra friskvård per dag samt öppnat upp flexitidsramen så att vi inte ska behöva åka i rusningstid om vi måste åka kollektivt.

Samtidigt känns saknaden efter årsmöte med SMBF, IAML-konferens, personalmöte på riktigt, konserter i biblioteket och den vanliga vardagen. Jag försöker tänka på att vi får ta en dag i taget och tillsammans uppmuntra och stödja varandra och våra bibliotek och arkiv. Ser fram emot att mötas igen!

Tips i coronatider

Nedladdningsbara noter finns överallt! Inte bara via Musik och teaterbiblioteket. På deras hemsida finner man länkar till många webbsidor där man kan ladda ner fria verk.

musikverket.se/musikochteaterbiblioteket/ladda-ner-noter/

Saknar ni biblioteket?

Här kan ni gå på virtuell rundtur

bit.ly/2YU0gqC

bit.ly/2WNkzmy

João IV

– kung, tonsättare och grundare av Europas största musikbibliotek

||| Tobias Danielsson, text

Porträtt av Fursten av Bragança, den blivande Kung João IV, i 25-årsåldern av Peter Paul Rubens.

Legenden berättar, att när den portugisiska aristokratin hade gjort uppror mot den spanska unionskungen 1640, utnyttjande det faktum att den spanska armén var upptagen i det 30-åriga kriget, och frågade den åttonde hertigen av Bragança vid namn João (engelska: John, svenska: Johan) om han ville bli kung av Portugal, ställde han sig mycket tveksam till erbjudandet. Det var inte förrän efter en flera månaders övertalningskampanj från hans hustru Luisa han verkligen blev kung över Portugal, 1 december 1640.

Kanske är det bara en legend som ska vittna om João's ödmjuka sinnelag men det kan också ligga ett korn av sanning här; för nog visste den blivande regenten av Portugal att de viktiga men tungrodda statsangelägenheterna från och med nu skulle ta större delen av hans tid och kraft från det som var hans verkliga passion – musiken.

Februari 2018: Jag traskar runt i den Tropiska trädgården på Madeira med en kamrat i ett försök att undfly kyla, snö och arbete. Plötsligt är det dock som om blixten slagit ner. Min uppmärksamhet har under vandringen alltmer övergått från Rousseaus lyckliga urtillstånd av att vara ett med naturen till något som mer liknar ett "historienördtillstånd",

då jag med alltmer stigande besatthet följer en rad mosaikbesatta tavlor, så kallade "azulejos", som presenterar Portugals regentlängd och historia. Tavlan som uppslukar mitt intresse handlar om Dom* João IV, där det berättas att han, förutom att vara kung och musiker, även hade grundat ett musikbibliotek! Förutom en liten skamsen harm över att ha "undflytt" min arbetsplats för att i stället bli exalterad över en notsamlande portugisisk konung på 1600-talet, kände jag nu ett begär av att veta mer och dessutom av att kanske i framtiden besöka denna musikhistoriskt betydelsefulla samling. Tyvärr visar sig detta svårare än vad jag hade trott.

Kopparstick från 1755 som visar Lissabon i lågor och en tsunami som överraskar fartygen i hamnen.

Allegori över Lissabons jordbävning 1755. (João Glama Strobërle). I övre vänstra hörnet ses en ängel med ett svärd av eld som personifierar den gudomliga rättvisan.

Historien om Dom João

Dom João föddes 1604 på släkten Braganças släktgods Vila Viçosa alldeles intill gränsen till Spanien, rakt öster om Lissabon. Hans far, Furst Teodósio II hade ett eget kapell med sångare och musiker som i betydelse inte stod det kungliga kapellet i Lissabon efter. Eftersom fadern inte ville ge den dåvarande regeringen i Madrid några antydningar om att hans släkt skulle pretendera på den portugisiska kungatronen, gav han sin son João en ”god men diskret” humanistisk utbildning. Tyngdpunkten låg på, som det ansågs, den politiskt ofarliga musiken. Till en början var D. João mer hågad för ridning och jakt men han blev under sina tonår alltmer involverad i musikstudierna, inte minst efter att en ung musiker och tonsättare, João Lourenço Rebelo, blev en del av hushället och vän till furstesonens; en vänskap som skulle vara för resten av livet. Efter faderns bortgång 1630 ägnade den unge fursten den mesta av sin tid – och sina ekonomiska resurser – åt musiken och det furstliga kapellet. Han etablerade band med Portugals främsta polyfona tonsättare, den så kallade Évoraskolan med Manuel Cardoso som den kanske starkast lysande stjärnan och – inte minst – utvidgade han kapellens samling av noter med hjälp av sina tonsättarkontakter. Hans samlade antog snart ett lätt maniskt uttryck, då han som målsättning hade att skaffa sig alla musiknoter i tryckt form som fanns, liksom en ansenlig mängd musikmanuskript och böcker om musikteori och musikutövande.

När João, efter det framgångsrika upproret mot den spanska tronen, blev kung 1640 flyttade han och hans hov till Lissabon. Här fick han ägna all sin tid och kraft åt diplomatiska förhan-

dlingar för att försvara och konsolidera Portugals oberoende. Ändå kan man se, i hans korrespondens med sina diplomater, hur han ägnade samma detaljriktighet åt sina inköpsinstruktioner av musikmanuskript från Spanien eller autografer från den påvliga tonsättaren Palestrina, som han ägnade åt förhandlingar om nationens framtida existens. Sålunda släppte kung João aldrig sitt fokus på musiken och han lyckades därför att bygga upp en samling av musikaler och musikkritik som kom att bli den största i Europa. Hur han orkade med att både vara statschef och biblioteksbyggare kan man spekulera över men en av de viktigaste förklaringarna kan förmodligen tillskrivas hans disciplin och stränga livsföring. I Francisco da Cruz Biblioteca Lusitana kan man sålunda läsa:

”Varje dag steg han upp kl. fem, och till kl. sju studerade han musik [...] han tog ingen eftermiddagstupplur och han använde tiden för att utvärdera musiken som anlänt från när och fjärran, beställd till hans bibliotek (med sina kapellkorister – min anm.). Han särskilde sina verk med följande bokstäver: B, MB, MMB, R, dvs. boa (bra), muito boa (mycket bra), muito muito boa (jättebra), reprovada (förkastad). De sistnämnda hamnade i en kista som han gav namnet Inferno.

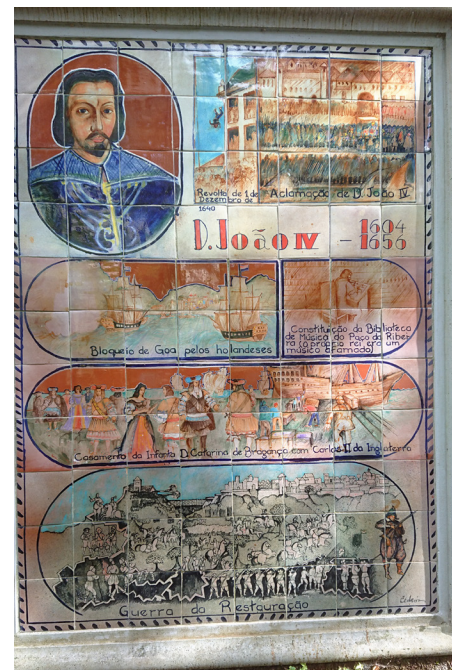
“ “ En kung i Portugal som hellre verkade vilja vara musikbibliotekarie än kung

Han avslutade alltid dessa ”möten” med ett Miserere. Han prövade aldrig några profana verk och inte heller ville han att kören skulle sjunga några då han menade att de skulle göra rösten feminin.”

Om denna subjektiva utvärdering av noter som ovan beskrivs möjligen skulle kunna betecknas som en slags tidig klassificering, var det däremot sämre ställt med en annan av biblioteksväsendets grundbultar, den som rör tillgängligheten: Joãos bibliotek var nämligen endast tillgängligt för honom själv – och några i hans närmaste krets. Oavsett denna uppenbara brist på kundtillvänd-

het var detta ett musikbibliotek av en exceptionell dignitet, med en samling som till och med bräckte Påvens i Rom. 1649 utkom en 521-sidig första del av en tänkt katalog över samlingen, även kallad Index, som redovisar mer än 2000 musiktryck och över 4000 musikmanuskript med tonvikt på verk av Palestrina och den romerska skolan och musik från Iberiska halvön men även med verk från England och övriga kontinenten. Hela förvärvsprincipen kan summeras i ett citat av författarna till History of Music – Synthesis of Portuguese culture: ”Förvärvet av utgåvorna verkar ha gjorts utan några som helst urvalskriterier, utöver det uppenbara, att vilja äga allt som har publicerats på musiktrycksmarknaden sedan 1570-talet”.

Kung João IV avled 1656 och i hans testamente var han mycket noga med att biblioteket bevarades i det skick det befann sig; inte en enda volym fick lämna biblioteket enligt hans sista vilja. Förutom sitt bibliotek efterlämnade D. João även några kompositioner, varav två 4-stämmiga motetter är bevarade, komponerade i Palestrina-stil, och två musikteoretiska verk, mestadels till försvar av Palestrina-stilen och den iberiska

Stentavla (Azulejo) på Madeira, skildrande Joãos tid som kung i Portugal. Foto Tobias Danielsson.

polyfona traditionen. Till detta arv får man också räkna alla de samtida tonsättare som han stöttade och hjälpte att publicera sina tonsättningar, däribland

Palatstorget med Ribeirapalatsen, Musikbibliotekets hemvist, 1662 (Dirk Stoop).

hans barndomsvän Rebelo – och kanske inte heller att förglömma – att han lyckades bevarade Portugals nationella oberoende.

Den tragiska epilogen

Varför nämner jag då endast en partiell katalog, den första av tre, till denna utsökta samling och inte biblioteket i sig, vilket jag borde ha besökt det vid det här laget? Ja, som en intelligent läsare säkert har börjat ana, och jag vet ju att detta är en rätt benämning på MB-Nytts sofistikerade läsekrets och med ledning av min lätt desperata ”cliffhanger” i början av texten, den kring svårigheten att besöka biblioteket, kommer vi nu in på: Den tragiska epilogen. Kung Joãos musikbibliotek var med största trolighet intakt i åtminstone 100 år efter hans död, jag har inte hittat något om dess öde under denna tid, men 1755 inträffade en händelse som bokstavligen skakade hela Europa. Ja, så omtumlande var den att den fick filosofen Voltaire att ifrågasätta Guds allsmäktighet, formulerad i hans berömda dikt "Poème sur le desastre de Lisbonne". Katastrofen var jordbävningen i Lissabon 1 november 1755, en naturkatastrof som utplånade nästan hela huvudstaden och därtill flera andra portugisiska städer. Skalvet sägs ha varit kännbart ända till Finland och Nordafrika och den efterföljande tsunamin lär ha nått så långt som till Brasilien.

Biblioteket, som var inhyst i det kungliga Paço da Ribeira, gick upp i lågor och en hel musikskatt var därmed raderad ur historien. Som av en ödets ironi skedde detta under den operatokige José I regeringstid; en samlare som själv hade

“ “ Kung Joãos musikbibliotek var med största trolighet intakt i åtminstone 100 år efter hans död

förvärvat ett utsökt urval av operapartitur. Han lät även bygga en magnifik opera, *Ópera do Tejo*, som invigdes med pompa och ståt för att 8 månader senare förvandlas till en grushög. Som följd av naturkatastrofen lär Dom José även ha ådragit sig en mycket svår klaustrofobi och han residerade därför i ett kungligt tältkomplex resten av sitt liv.

Kvar efter katastrofen 1755 har vi således en liten rörande historia om en kung i Portugal som hellre verkade vilja vara musikbibliotekarie än kung, om än utifrån sina egna tankar om yrkesrollen, och en utgiven katalog, den första av planerade tre över hans musiksamling, som idag röner ett stort intresse för musikforskningen. Förmodligen hade eftervärlden tjänat på om samlingen hade varit mer tillgänglig för andra av dåtidens musiker och musikintresserade; vi hade kanske haft en hel del kopior av inte minst de nu försvunna musikmanuskripten. Denna öppenhet var å andra sidan inte riktigt "à la mode" i 1600-talets Europa, och vi får glädjas åt de spår som återstår av Kung Joãos musikbibliotek.

*Dom (eller D.) = Portugisisk värdighetstitel för kungligheter och vissa högre adelsmän.

Litteraturförteckning:

Cranmer, D.: *English music in the library of King João IV of Portugal* (Paper at the 15th SEDERI Conference – online access, 2004)

Golub, I: Juraj Krizanic and João IV, or Krizanic's supervision of the printing of João's music and works about music (ur *International review of the aesthetics and sociology of music*, vol. 11, No. 1, 1980)

Grove Music Online: João IV, King of Portugal (2001)

Nery, R.V. & Castro, P.D. de: History of Music – Synthesis of Portuguese culture
Ryan, M: John IV of Portugal, King and Musician: An anniversary assessment (ur *The Musical Times*, vol. 145, No. 1887, 2004)

Wikipedia

Inledningen till en sångstämman ur motetten "Anima mea turbata", komponerad av Kung João.

Äntligen – kurs i musikkatalogisering!

Lena Nettelbladt, text & foto

De duktiga lärarna Susanne Haglund, Mats Cronwik, Hans Gustafsson och Olle Johansson. Pär Johansson saknas på bilden.

Den 3-4 februari i år, 2020, ordnade Musik- och teaterbiblioteket och Kungliga biblioteket en två-dagarskurs i musikkatalogisering i Libris XL. Kursen hölls i Stockholm, i Lexicons lokaler i World Trade Center nära Centralen. Vi blev väl mottagna och båda dagarna började med frukost.

Notkatalogisering

Dag 1 hade flest deltagare, cirka 19 stycken bibliotekariér, ivriga att lära sig allt om notkatalogisering i Libris XL. Lärare var Pär Johansson och Susanne

Haglund från Musik- och teaterbiblioteket. De presenterade allmänna principer och de hade förberett övnings-exempel till oss. Det var lagom med tid för att först försöka själva och sedan tillsammans och gå igenom alla katalogiseringar. Dagen gick fort!

Katalogisering av musikinspelningar på CD

Dag 2 var vi cirka 10 deltagare och då fick vi lära oss och öva oss i katalogisering av musikinspelningar på CD. Lärare var Olle Johansson, Mats Cronwik och Hans Gustafsson från Kungliga bib-

lioteket. Olle Johansson, som tillsammans med Katarina Synnermark utgör den Svenska RDA-kommitteen, gick igenom en del om katalogiseringsstandarden RDA som står för Resource Description and Access (Resursbeskrivning och åtkomst) och FRBR står för Functional Requirements for Bibliographic Records. FRBR delar upp den bibliografiska informationen i olika nivåer: verk, uttryck, manifestation och exemplar. Många förkortningar är det och en som var ny för mig var KBSP = Kungliga biblioteket Svensk praxis.

Mina ”klasskompisar” kom från folkbibliotek och högskolebibliotek och från BTj, från Stockholm, Göteborg, Arvika och Lund.

Vi hade två mycket trevliga och mycket givande och lärorika dagar. Tack till utmärkta lärare och tack till Svenska musikbiblioteksföreningen som efterfrågat denna kurs.

Nya filmer om katalogisering:

Katalogisering av musik-CD

bit.ly/3fGMddP

Katalogisering av musik-CD – några komplicerade fall

bit.ly/2WpMJp6

Dan Lundberg ny generaldirektör för Musikverket

Regeringen har utsett Dan Lundberg till ny generaldirektör för Musikverket. Han tillträder 1 maj 2020.

Regeringen skriver följande i ett pressmeddelande:

”Regeringen har fattat beslut om att utse Dan Lundberg till ny generaldirektör för Statens Musikverk från och med 1 maj 2020 till den 29 februari 2024.

Dan Lundberg har arbetat på Statens musikverk sedan 2011 som avdelnings-

chef för arkiv- och biblioteksverksamheten. Under 2017 och 2019 ansvarade han även för myndighetens bidragsgivning, som tillförordnad chef för Musikplattformen. Lundberg är docent i musikvetenskap och har tidigare bland annat arbetat som musiker, forskare och som chef för Svenskt visarkiv.

– Jag är väldigt glad att Dan Lundberg tackat ja till att leda Musikverkets arbete. Dan har stark förankring inom svenskt musikliv och inom musikens, teaterns och dansens kulturarv. Han har också stor erfarenhet av statlig verksamhet och

av Musikverkets arbete, säger kulturminister Amanda Lind.

– Det ska bli fantastiskt roligt att leda en kulturmyndighet med så många olika och spännande funktioner. Jag har i många år arbetat med frågor om kultur, identitet och demokrati. Nu ser jag fram emot att som chef få fortsätta det arbetet på Musikverket tillsammans med alla engagerade och kompetenta medarbetare, säger Dan Lundberg.”

Publicerat på Musikverkets hemsida den 5 mars, 2020

Stiftelsen Musikkulturens Främjande har firat sitt 100-årsjubileum

||| Gunnel Jönsson, sammanställning text

Roland Pöntinen, Elisabeth Leyser & Jessica Elevant.

Museet är ju välbekant för oss, senast ingick det som ett studiebesök vid årsmötesdagarna 2018. Här finns cirka 550 instrument från olika länder och tidsperioder, tavlor, skulpturer, medaljer med mera med musiken som motiv. Dessutom cirka 2000 originalkompositioner i autograf, över 6000 originalbrev och dokument. Allt har samlats och inköpts av

kaptän Rudolf Nydahl med start 1920. Givetvis finns ett stort bildarkiv. Själva museet öppnades för allmänheten 1967, men just nu är det stängt för besök. Man anordnar även konserter och föreläsningar som man kan få info om via e-post. Se vidare på hemsidan: nydahllcoll.se

Hundraårskalaset gick av stapeln den 22 januari med fest och konsert samt

en utställning med originalnoterna till de verk som framfördes. Musik av Beethoven, Chopin och Wagner framfördes. Man presenterade även den nya jubileumsboken där stiftelsens hundra år i ord och bild dokumenterats. Boken kan beställas från museet. Mejla till: smf@nydahllcoll.se

38 instrument ur samlingarna kan man se på www.mimo-international.com

Gratis till samlingarna och personalen! Göran Grahn, Edward Klingspor & Robert Holmin

Personalen: Robert Holmin, Göran Grahn & Edward Klingspor.

"Nu flyttar historisk musikbibbla till Gärdet"

Detta stod att läsa i Vasastan-Direkt 14 mars, men redan 21 februari meddelade Musikverket att "sommaren 2021 flyttar vi in i våra nya lokaler på Tege-luddsvägen 100, i området kring Frihamnen och Gärdet."

Verksamheten med expedition, forskarservice, kontor och arkiv samlas på en och samma plats. Precis som nu kommer vi att ha plats för konserter och föreläsningar i biblioteket. – Jag ser massor av möjligheter i de nya lokalerna. Det är en central adress med bra förutsättningar för biblioteksverksamhet, konserter och andra evenemang säger Dan Lundberg, chef för Musik- och teaterbiblioteket,

Svenskt visarkiv och Caprice records.

Vi lämnar inte bara Torsgatan, även den stora arkivdepå som i dag ligger i Gäddviken flyttar in i samma lokal.

– Vi är glada att ha hittat en lokal där vi kan samla hela verksamheten för Visarkivet, biblioteket och Caprice. Det skapar bättre förutsättningar för oss att ge bästa möjliga service till våra användare, som bara får en adress att besöka, säger Gerhard Kunosson, vikarierande GD för Musikverket.

Med nästan ett och ett halvt år kvar till flytt växlar vi nu upp flyttförberedelserna. Följ Musik- och teaterbiblioteket, Svenskt visarkiv och Caprice Records på Facebook för att få löpande information

Nu flyttar historisk musikbibbla till Gärdet

Några sommar flyttar Musikverkets musik- och teaterbibliotek samt musikarkivet till Tege-luddsvägen på Gärdet.

Snart kommer du kunna låna noter, manus till pjäser och böcker om musik och teater, eller låta upp teatern till den där gamla visan från 1972 i musikarkivet – på Tege-luddsvägen 100.

Här flyttar tre verksamheter från den ståtliga nyreglerade Musikverket – musik- och teaterbiblioteket, Svenskt visarkiv och

arkivbolaget Caprice Records – sommaren 2021.

– Det är stora öppna lokaler för allmänheten att besöka för att låna böcker och noter. Vi har också rum där man kan göraspela och lyssna. Biblioteket och Visarkivet har en otrolig service för många, allt från amatörkonserter till visnings- och studier, säger Dan Lundberg, chef för biblioteksverksamheten och ny generaldirektör för Musikarkivet från förtida maj.

Evenemang
Verksamheterna är idag ut-spridda på Torsgatan i Vas-

tan och Gäddviken i Nacka. De nya lokalerna samlar all verksamhet på ett ställe.

– För oss en väldigt viktig att samla ihop hela personalen och verksamheten på ett ställe. Vi kommer ha en hel del offentliga evenemang i de nya lokalerna – konserter och föreläsningar som handlar om våra samlingar och manus.

Totalt för Musikverket 2900 kvadrater och i huset kommer det även öppna en ny restaurang i maj 2020.

Redaktionen
Klinspor, Thorsson Klinspor

Cantus Durus 25 år

Håkan Reibäck, text & foto

Inger Gustavsson (sittande), Karl Erik Eriksson och Agneta Eriksson.

Det är nu 25 år sedan Karl Erik Eriksson och Inger Gustavsson beslöt förena sina intressen som notsamlare för att värna att historiska kulturdokument skulle bevaras. Sedan dess ha samlingen växt och omfatta nu över 400 000 registrerade noter till i princip alla typer av musik.

Genom Mariestads musikarkiv Cantus Durus arbete är dessa noter tillgängliga för musiker, musikforskare och andra intressenter. Att intresset är stort vittnar alla som hör av sig till arkivet i skilda ärenden. Materialet i arkivet är unikt och innehåller mycket intressanta verk, allt enligt besökande musikkännare.

Att arkivet är en viktig kultursamling är i musikarkivet fann de Erlings noter

Ur Mariestads tidning 11/9 2019 och föreställer två medlemmar ur Norra realarnas förening (Stockholm) på jakt "i guldgruvan" efter material om sin forna musikmagister Erik Erling.

omvitnat och verksamheten har uppmärksammats med kulturstipendier från regionen, kommunen och senast Götiska förbundet för att nämna några.

Denna viktiga samling är inrymd i källarlokalerna under Vadsbogymnasiets kök med rörledningar för bland annat avlopp i taket med alla de risker som detta medför. Intresset från omvärlden vittnar också om att samlingen borde inrymmas i säkra arkivlokaler och från styrelsen finns också ett aktivt intresse att överlämna samlingen till någon institution på nationell nivå. En tanke som stöds av flera som besökt arkivet och upptäckt samlingens stora kulturhistoriska värde.

Lördagen 12 oktober 2019 var det dags för 25-årskalas! Ett tjugotal medlemmar hade samlats till en trevlig lunch under ledning av ordföranden Agneta Eriksson och i närvaro av grundarna Inger Gustavsson och Karl Erik Eriksson. Efter att måltiden avnjutits följde, som sig bör, musikunderhållning med Håkan Nilshed och Ingvar Sjökvist på dragspel och Dag Gustafsson på keyboard. Ett mycket uppskattat inslag i firandet!

mariestadsmusikarkiv.se

Ton Koopman donerar sitt bibliotek

Orpheus Instituut i Gent, Belgien har förvärvat Ton Koopmans bibliotek. Samlingen består av samlingar från 16- & 1700-talet – noter, böcker, allehanda dokument som visar upp det samtida kulturella sammanhanget samt uppförandep Praxis. Samlingen kommer att finnas i det historiska vagnslidret bredvid Orpheusinstitutet.

En nybildad forskargrupp "Resounding Libraries" under ledning av dr Bruno Forment och dr Huub van der Linden, kommer att utveckla projekt kring samlingen för intresserade musiker. Se vidare: bit.ly/2WJybQ1

Ton Koopman (född 1944) cembalist, organist, dirigent och forskare från Nederländerna.

SVENSKA
MUSIKBIBLIOTEKS-
FÖRENINGEN

Påminnelse om medlemsavgift för 2020

Så här i coronatider, när den ena dagen är den andra lik och man lätt blir dagvill, vill vi påminna om att betala medlemsavgiften för 2020.

- Institutioner 700 kr
- Enskilda medlemmar 350 kr
- Veteraner, studerande och arbetslösa 150 kr (medlemskap i IAML och tidskriften Fontes ingår inte)

Plusgiro 65 21 22-3

QUARANTINE POLKA .

W. F. STRONG.

Copyright 1885 by W. F. Strong

Passande
notblad
från IAML:s
webbplats

Summary in English

- Cantus Durus, the music archive in Mariestad had its 25th jubilee in October 2019
- 100 years ago the Nydahl collection was founded - a jubilee concert was held

in January 2020

- The lost library of João IV in Lisabon is not forgotten - Tobias Danielsson tells the tale
- Two member libraries writes about

their work during close down - the Music library of the Swedish Radio and the Music and Theatre Library of Sweden

nr.1
2020